

Sygn. akt VU 303/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

20 marca 2019 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

po rozpoznaniu 20 marca 2019 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy **E. N.**

przy udziale zainteresowanego ./.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania **E. N.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 5 października 2018 roku

sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. N. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 11 czerwca 2015 roku do 23 listopada 2015 roku i od 11 kwietnia 2017 do 28 kwietnia 2017 rok z ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) M. S. w Z. oraz stwierdza brak obowiązku do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za wyżej wymieniony okres,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz ubezpieczonej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 303/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., nr (...) odmówił E. N. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 11.06.2015r. – 23.11.2015r. oraz od 11.04.2017r. – 28.04.2017r. z ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) w C. oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 9 463,86 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona wykorzystwała okres niezdolności do pracy niezgodnie z przeznaczeniem świadcząc pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz (...) S.A. oraz (...) S.A.

W odwołaniu ubezpieczona podniosła, że w spornym okresie nie wykonała w ramach łączącej ją z (...) S.A. umowy zlecenia żadnych czynności, które pozostawałyby w sprzeczności z celem na jaki udzielono jej z tytułu niezdolności, zwolnienia od pracy. Nadto podkreśliła, iż czynności logowania należące do jej obowiązków, są czynnościami technicznymi niewymagającymi istotnego wysiłku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał wcześniejsze twierdzenia.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona E. N. była zatrudniona w firmie (...) M. S. w Z. w okresie od 11.04.2005 r. do 20.07.2018 r.. Między innymi w okresie od 11 czerwca 2015r. do 23 listopada 2015r. oraz od 11 kwietnia 2017r. do 28 kwietnia 2017 r. miała orzeczoną niezdolność do pracy i z tego tytułu otrzymywała zasiłek chorobowy.

Jednocześnie ubezpieczona zawarła umowę zlecenie (...) S.A na podstawie której miała zajmować się obsługą ubezpieczeń grupowych w jej zakładzie pracy. Jej comiesięcznym obowiązkiem było m.in. potwierdzanie listy pracowników objętych ubezpieczeniem. E. N. z tytułu umowy zlecenia otrzymywała wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości około 40 zł. Wykonanie w/w czynności zajmowało kilka minut. W okresie niezdolności do pracy w dniach 10 czerwca 2015r., 7 lipca 2015r., 4 sierpnia 2015r., 1 września 2015r., 12 października 2015r., 15 listopada 2015r. oraz 11 kwietnia 2017, E. N. wypełniała ww. obowiązek korzystając z domowego połączenia internetowego. Wykonanie ww. czynności nie wpłynęło na przedłużenie jej niezdolności do pracy (leczenia schorzeń ginekologicznych). Dokonanie zatwierdzeń list w tamtym czasie było niezbędne, by pracownicy nie utracili ochrony ubezpieczeniowej. E. N. posiadała osobisty login i hasło, którego nie mogła nikomu udostępnić. ubezpieczona wykonała czynności wynikające z zawartej umowy zlecenia

Ubezpieczona nie była pouczona przez pracodawcę ani Zakład Ubezpieczeń Społecznych przed lub w trakcie pobierania zasiłku chorobowego o tym , że w czasie zwolnienia nie może wykonywać pracy zarobkowej lub wykorzystywać zwolnienia niezgodnie z jego przeznaczeniem.

Decyzją z dnia 5 października 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nr (...) odmówił E. N. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 11.06.2015r. – 23.11.2015r. oraz od 11.04.2017r. – 28.04.2017r. z ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) w C. oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 9 463,86 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona wykorzystwała okres niezdolności do pracy niezgodnie z przeznaczeniem (naruszając art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) świadcząc pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz (...) S.A. oraz (...) S.A.

Dowód: akta organu rentowego: zestawienie zaświadczeń ubezpieczonej k.1, pismo ubezpieczonej z 17.08.2018r. k. 9, pisma (...) z 24.08.2018r. k. 11 i k. 17, deklaracja (...), ZZA k. 13-15, pismo (...) z zał. z 10.09.2018r. k. 23-25, decyzja z 5.10.2018r. wraz z protokołem k.29-35v;

pismo (...) z 18.02.2018r. k.23, przesłuchanie świadka M. S. k. 30v., przesłuchanie ubezpieczonej k. 30v.

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów oraz przesłuchania świadka i ubezpieczonej, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące oraz rzeczowe.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r., poz. 159 j.t. ze zm.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Jednakże, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Pracą w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 ustawy jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych – stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie (zob. post. Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., I UK 70/12, Legalis numer 537257).

Nie każda nawet aktywność zawodowa powoduje utratę prawa do świadczeń należnych na wypadek niezdolności do pracy. Jeżeli aktywność taka ogranicza się do wykonywania sporadycznych czynności nie przesądza to o prowadzeniu działalności zarobkowej w rozumieniu powołanego wyżej przepisu (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., II UK 186/11, Legalis numer 526870). Przesłanką do utraty prawa do zasiłku jest wykonywanie pracy w okresie niezdolności do pracy, nadto praca ubezpieczonego nie może mieć jedynie charakteru incydentalnego i być wymuszona okolicznościami (zob. uzasadnienie wyr. Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 r., III UK 71/09, LEX nr 585848).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż ubezpieczona nie utraciła prawa do zasiłku chorobowego za okres wskazany w decyzji.

Bezsporne było w sprawie, że ubezpieczona w przedmiotowym okresie pozostawała w stosunku pracy z firmą (...) oraz była stroną umowy zlecenia z (...) S.A. Stan zdrowia ubezpieczonej uniemożliwił jej wykonywanie pracy, a sama okoliczność, że w okresie niezdolności do pracy otrzymywała wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia nie świadczy o tym, że spełniła dyspozycję art. 17 ustawy zasiłkowej.

Ubezpieczona precyzyjnie wskazała na zakres jej obowiązków wynikających z zawartej przez nią umowy zlecenia, a nadto zaznaczyła, że ich wykonywanie było incydentalne i krótkotrwałe. Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, w spornym okresie, sześciokrotnie : 7 lipca 2015r., 4 sierpnia 2015r., 1 września 2015r., 12 października 2015r., 15 listopada 2015r., oraz 11 kwietnia 2017r., osobiście zatwierdziła listę pracowników objętych ubezpieczeniem, co za każdym razem zajmowało jej kilka minut. Zatem zalogowanie się do systemu teleinformatycznego i jednoczynnościowe zatwierdzenie listy pracowników objętych ubezpieczeniem, należy uznać za incydentalną i wymuszoną okolicznościami aktywność, która nie powoduje utraty prawa do zasiłku. Norma wyrażona w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, ma zapobiegać wykorzystywaniu zwolnień od pracy na rzeczywiste jej wykonywanie. Natomiast nie oznacza to, że norma ta jest oderwana od realiów życiowych, w których pracownik niezdolny do pracy, ze względu na obowiązek lojalności wobec swego pracodawcy lub zleceniodawcy, podejmuje podstawowe czynności zabezpieczające na czas po ustaniu jego niezdolności do pracy, o ile są to czynności niezbędne i niewpływające na czas odzyskania zdolności do pracy.

W związku z powyższym, zaistniał obowiązek rozpatrzenia, czy ubezpieczona wykorzystywała zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Jak ustalił Sąd w oparciu o przesłuchanie ubezpieczonej, niezdolność do pracy E. N. była spowodowana leczeniem schorzeń ginekologicznych. Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę zasady logicznego rozumowania, krótka, parominutowa czynność wykonywana rękoma, z pewnością nie mogła zaszkodzić ubezpieczonej. Trudno przyjąć, aby osoba przebywająca na zwolnieniu lekarskim nie mogła w domu korzystać z komputera. W dzisiejszych czasach oczywistym jest, że osoby przebywające w domu na zwolnieniach lekarskich mogą oglądać telewizję, korzystać z komputera czy

smartfona. Organ rentowy natomiast nie podjął próby dowodzenia swych twierdzeń, chociaż to na nim spoczywał ciężar dowodowy.

Skoro nie zaistniała żadna z przesłanek utraty prawa do zasiłku, wypłacone świadczenie jest świadczeniem należnym i bezpodstawne jest żądanie jego zwrotu.

Jak stanowi przepis art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 j.t. ze zm) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Na podstawie art. 84 ust. 2 ustawy systemowej, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się: 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania; 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Na marginesie należy jedynie stwierdzić, że nawet gdyby przyjąć, że ubezpieczona utraciła prawo do zasiłku, wypłacona kwota nadal nie podlegałaby zwrotowi. Jak wynika z okoliczności faktycznych, ubezpieczona nie została pouczona przez organ rentowy ani przez pracodawcę o braku prawa do pobierania zasiłku chorobowego w przypadku wykorzystywania zwolnienia niezgodnie z przeznaczeniem czy wykonywania pracy zarobkowej w czasie pobierania tego zasiłku.

Sąd Najwyższy w wyroku z 26 lipca 2017 r., sygn. I UK 287/16, na który powoływał się również organ rentowy uzasadniając swoją decyzję, wskazał, że ustalenie przez sąd, iż ubezpieczony pobierający zasiłek chorobowy nie był pouczony o braku prawa do tego świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), nie jest wystarczającą podstawą do stwierdzenia, że nie obciąża go obowiązek zwrotu pobranego zasiłku chorobowego, do którego utracił prawo wskutek wykonywania w okresie pobierania świadczenia pracy zarobkowej. Sąd powinien bowiem rozważyć, czy mimo nieziszczenia się określonej w (art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej) przesłanki zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, zasiłek chorobowy został wypłacony na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach **świadomego** wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia. Przesłanką do zobowiązania ubezpieczonego do zwrotu świadczenia jest więc **zła wola** ubezpieczonego.

Ubezpieczonej nie można przypisać złej woli czy świadomego wprowadzenia w błąd. Ubezpieczona nie oświadczyła nieprawdy, nie przemilczała faktu, iż ma zawartą umowę zlecenia z (...), nie była także świadoma, że nie ma prawa do świadczeń. Brak podstaw by sądzić, że ubezpieczona wiedziała, że czynność trwająca kilka minut, wykonywana na komputerze nie mająca wpływu w sposób negatywny na jej zdrowie, zapewniający jej niewielki dochód pozbawi ją prawa do zasiłku za okres zwolnienia. Zatwierdzenie listy pracowników objętych ubezpieczeniem nie było świadczeniem pracy, a czynnością krótkotrwałą i incydentalną. Organ rentowy nie wykazał złej woli ubezpieczonej, brak więc podstaw do żądania zwrotu pobranego zasiłku. Brak zatem podstaw, aby uznać wypłacone świadczenie za nienależne z winy ubezpieczonej. Wnioskując, organ nie wykazał złej woli ubezpieczonej, nawet gdyby więc ubezpieczona utraciła prawo do zasiłku, brak byłoby podstaw do żądania jego zwrotu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej E. N. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 11 czerwca 2015 roku do 23 listopada 2015 roku i od 11 kwietnia 2017 roku do 28 kwietnia 2017 roku z ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) M. S. w Z. oraz stwierdził brak obowiązku ubezpieczonej do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego.

Na marginesie wskazać należy, iż błędne jest stanowisko organu, który uważa, iż odsetki biegną od daty wypłaty nienależnego świadczenia. Organ rentowy nie miał podstaw do żądania od ubezpieczonego odsetek od pobranego

świadczenia za okres sprzed wydania decyzji w tym przedmiocie. Wymagalność roszczenia o jego zwrot następuje bowiem dopiero od momentu doręczenia decyzji zawierającej żądanie zwrotu (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 lutego 2016 r., sygn. III AUa 724/15).

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i na podstawie na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804). ZUS przegrał spór, wobec czego zobowiązany jest do zwrotu na rzecz ubezpieczonego 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.